

## Reactie van NSO Retail op de consultatie van de Wetswijziging van de Tabaks- en rookwarenwet inzake (A) uitbreiding van het reclameverbod en (B) verduidelijking van de bevoegdheid van provincies en gemeenten.

---

NSO Retail is de brancheorganisatie voor de ondernemers met een tabakswinkel die vallen binnen de definitie van het begrip speciaalzaak zoals dit in de Tabaks- en rookwarenwet staat omschreven. Wij willen graag reageren op de in de consultatie gestelde vraag onder A: *Wat vindt u van het voorstel van de wetswijziging waarin gevelreclame en reclame in speciaalzaken per 2021 wordt verboden?*

NSO Retail begrijpt dat reclame voor alle tabaksproducten in de openbare ruimte en zichtbaar voor het publiek niet bijdraagt aan een effectief anti-tabaksbeleid. Wij zijn dan ook geen tegenstander van het weghalen van tabaksreclame in, op en aan de winkel. Dit geldt ook voor reclame in de etalage.

Waar wij eveneens geen problemen mee hebben is het feit dat daar waar sigaretten en shag niet meer mag worden getoond als gevolg van het uitstalverbod er eveneens geen reclame meer gemaakt mag worden. Dat lijkt ons een logisch gevolg van het uitstalverbod. Echter het tempo waarin dit wordt gerealiseerd en het feit dat dit voor alle productcategorieën binnen de tabak en rookwaren gaat gelden daar hebben wij wel problemen mee.

### **Een stapeling van maatregelen met ingrijpende gevolgen**

Waarom willen wij meer tijd voor de implementatie van deze maatregel. Deze maatregel is er één uit een groot aantal maatregelen die ingevoerd worden in het kader van het Nationaal Preventieakkoord. Onze achterban wordt binnen een kort tijdsbestek geconfronteerd met de volgende maatregelen;

- Een accijnsverhoging voor sigaretten en rooktabak per 1 januari 2020 en wederom buitengewoon fors per 1 april 2020;
- Standaardverpakkingen voor sigaretten en shagtabak en een verbod op tabaksproducten met mentholmaak per 1 juli 2020;
- Het uit het zicht halen van tabaksproducten, het uitstalverbod, per 1 januari 2021;
- Een algeheel reclameverbod per 1 januari 2021.

Al deze maatregelen hebben een zeer aanzienlijke impact op de omzet en de bedrijfsvoering van onze ondernemers. In de uitwerking van de diverse maatregelen en voorstellen is op geen enkele manier serieus aandacht besteed aan deze economische gevolgen. Er wordt door de overheid volstaan met een discutabele opsomming van de aan die maatregelen gerelateerde kosten maar het gemis aan inkomsten wordt in het geheel niet meegenomen. Er heeft geen bedrijfseconomische toets plaats-gevonden laat staan de door de Tweede Kamer breed gedragen en gepropageerde MKB-toets. Dit terwijl de gevolgen groot en evident zijn.

De branche heeft hier al eerder melding van gemaakt tijdens de discussie rondom het Nationaal Preventieakkoord en de regeling inzake het uitstalverbod. Van belang is dat tijdens de consultatie van het uitstalverbod in 2017 er nog wel sprake was van het toestaan van tabaksreclame. Het is evident dat de invoering van een reclameverbod op een dergelijk korte termijn tot aanzienlijke inkomensderving leidt, waardoor:

- Contracten zoals bijvoorbeeld huurovereenkomsten, niet meer op normale wijze kunnen worden uitgediend,
- De winkel niet verbouwd kan worden om zowel te voldoen aan de nieuwe eisen alsmede een aantrekkelijk nieuw winkelbeeld te maken,
- Ondernemers hun personeelbestand niet zo snel kunnen aanpassen aan de omstandigheden die binnen zeer kort tijdsbestek wijzigen, en
- Winkeliers redelijkerwijs op die termijn geen andere assortimenten aan hun formule kunnen toevoegen met het doel een fatsoenlijk ondernemersinkomen te behouden of te verkrijgen.

NSO Retail heeft een inschatting gemaakt van de gevolgen van de rookmaatregelen uit het Nationaal Preventieakkoord voor de tabakswinkels in kaart gebracht. Duidelijk is dat door deze stapeling van maatregelen honderden winkels niet zullen overleven en de economische schade door gemis aan inkomsten, grenseffecten en extra kosten voor onze ondernemers in de miljoenen loopt. Wij verwachten dan ook het verdwijnen van honderden winkels in wijken en buurten waar het winkelaarsenaal al beperkt is. Hierdoor zullen diensten in wijken en buurten verdwijnen, terwijl de gezondheidswinst uiterst klein zal zijn. Immers de rokers gaan elders hun rookwaar kopen en voorlichting over minder schadelijke alternatieven komt te verdwijnen.

In dat verband willen wij wijzen op de onlangs in de Tweede Kamer aangenomen motie Aartsen/Verhoeven, waarin gepleit wordt voor een task force om inzichtelijk te maken welke oorzaken aan de winkelleegstand ten grondslag liggen. Voor onze branche ligt het antwoord besloten in de opstelling van dit kabinet om niet met ons te praten over redelijke alternatieven die zowel recht doen aan de ambitie om te komen tot een rookvrije generatie in 2040 alsmede de bedrijfsvoering voor een hele branche open te houden.

### **Het stimuleren van ondernemerschap en een pleidooi voor minder schadelijke producten**

Eerder al heeft NSO Retail uitvoerig beargumenteerd dat een uitzondering voor het uitstalverbod voor sigaren, e-sigaretten en rookloze alternatieven op zijn plaats is. Deze argumenten gelden niet alleen voor het uit het zicht halen van tabakswaaren maar zeker ook voor het maken van reclame en het geven van voorlichting en advies bij de keuze van het product.

Wij pleiten nadrukkelijk voor het maken van een onderscheid in regelgeving tussen producten waarbij verbranding plaatsvindt, met name sigaretten en shag (met meer dan 95% marktaandeel veruit de meest verkochte en meest schadelijke tabaksproducten) en de veel minder schadelijke, rookloze producten zoals elektronische sigaretten en tabaksproducten die worden verhit in plaats van verbrand (waarbij verdamping plaatsvindt). Ook in Nederland is er immers een grote groep rokers die niet wil of kan stoppen. Wanneer deze groep overstapt op minder schadelijke alternatieven kan de gezondheidsschade door tabaksgebruik enorm worden ingeperkt.

Dit onderscheid wordt ook gemaakt in een recente publicatie van RIVM-onderzoekers in het tijdschrift *International Journal of Environmental Research and Public Health*, waarin onder andere wordt geconcludeerd:

*“Although total cessation of nicotine and tobacco products would be most beneficial to improve public health, exclusive e-cigarette use has potential health benefits for smokers compared to cigarette smoking.”*

Bovendien wordt ook een relatie gelegd tussen de resultaten van dit onderzoek en de praktische implicaties voor de verbetering van de communicatie over deze producten:

*“Finally, the results from our random forest analysis provide insight into factors that had a unique contribution in distinguishing the dual users from exclusive e-cigarette users, which may have a practical implication for the improvement of health communication about smoking and vaping.”*

Ten aanzien van die communicatie over minder schadelijke rookloze producten zien wij bij uitstek een rol weggelegd voor onze tabakswinkeliers.

De tabaks- en gemakswinkel is de aangewezen plek om verdampings- en verhittingsproducten onder de aandacht te brengen van bestaande, volwassen, rokers en hen van advies te voorzien over deze minder schadelijke alternatieven. Het is daarbij van cruciaal belang dat volwassen rokers deze producten goed kunnen onderscheiden van sigaretten en shag. Door deze producten te voorzien van standaardverpakkingen en elektronische sigaretten en rookloze tabaksproducten niet, wordt het

verschil tussen deze producten voor de roker duidelijk gemaakt. Dit draagt bij aan het overstappen van rokers op deze minder schadelijke alternatieven. Deze aanpak sluit aan bij de doelstellingen van het Nationaal Preventieakkoord, er kan immers gezondheidswinst geboekt worden.

Alleen al als we kijken naar de recente incidenten, vooral in de VS, door het verkeerd gebruik van THC-olie in de liquids van de e-sigaret dan is het buitengewoon vreemd dat juist de gespecialiseerde handel, die meer tijd heeft om met de consument de juiste aankoop te bespreken en het advies te geven over het juiste gebruik, die mogelijkheid niet krijgt. Door dit niet te doen zal de handel uit de fysieke winkels verdwijnen en zal het plaatsvinden middels niet controleerbare internethandel (vooral van buiten de EU) waarbij het risico veel groter is dat de consument producten op de verkeerde wijze zal gebruiken.

Sigaren (en ook pijptabak) zijn een andere productcategorie die bij uitstek advies nodig hebben van een ondernemer of zijn personeel. Het aantal merken/versies en de verschillende types zijn zeer divers. Standaardverpakkingen voor sigaren - die geen enkele aantrekkingskracht op jongeren hebben - vinden wij disproportioneel en draagt niet bij aan een effectief anti-tabaksbeleid.